

Kristianstads kommun
Arbete och välfärdsförvaltningen

Remissvar till lagrådsremissen Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende S2022/03649

Kristianstads kommun har getts möjlighet till yttrande gällande Lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende S2022/03649

Beredning av ärendet är genomförd av Samordnare mot våld i nära relation på utvecklingsenheten tillsammans med enhetschef för Utredare av våld i nära relation inom verksamheten Utredning på Arbete och välfärdsförvaltningen.

Arbete och välfärdsförvaltningen i Kristianstad välkomnar lagrådsremissens förslag om förstärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende. Förvaltningens uppfattning är att förslaget ökar rättssäkerheten och att de berörda barnen kan få sina behov tillgodosedda i högre utsträckning än idag och förvaltningen är i grunden positiv till förslaget. Dock ser förvaltningen att det finns omständigheter som kan påverka utfallet av reformen, detta såväl för den våldsutsatta som för socialtjänsten och de skyddade boendena.

Reformen innehåller ett stort antal förändringar, vilka i sig kommer att generera ett stort utvecklings- och förändringsarbete inom kommunerna bland annat med att ta fram nya arbetsätt och rutiner. Det är därför förvaltningens åsikt att reformen borde skjutas fram något och inte börja gälla från 1 juli som idag planeras, alternativt att det beslutas om någon form av övergångsbestämmelse för kommunerna.

Förvaltningen vill lyfta fram de stora förändringar kommunen behöver göra i sitt arbetsätt, framför allt med barn och unga. Det är förvaltningens bedömning att det ökade kommunala ansvaret kommer att belasta ekonomin i betydligt högre utsträckning än regeringen beräknat. Detta gäller framför allt det förändrade arbetsätt som behöver gälla i samband med en placering, då varje barn ska ha en egen handläggare, eget beslut, vårdplan, genomförandeplan med mera. I Kristianstads kommun skulle det hittills i år (2022-10-18) beröra 36 barn. I det nya förslaget skall en barnutredning dessutom genomföras på fyra veckor, vilket kräver en förändrad prioritering samt en förändrad organisation

Det är förvaltningens åsikt att det måste vara lätt att få stöd och hjälp för den som befinner sig i en våldsutsatt situation. Om det blir för komplicerat att söka hjälp och om barnens situation ska bedömas i hög utsträckning är det förvaltningens farhåga att färre våldsutsatta vågar söka hjälp och lämna en våldsamt relation. Förvaltningen befarar även att fler våldsutsatta kommer känna sig tvungna att lämna kvar barnet med den våldsutövande föräldern. Om så blir fallet så förloras barnperspektivet med förslaget. Om socialtjänsten får svårt att få igenom sina beslut om omedelbar placering kan det även bli så att socialtjänsten i längden höjer ribban för tillgång till stöd och hjälp och att färre våldsutsatta kan lämna en våldsamt relation på grund av det.

Förvaltningen vill även lyfta definitionen av målgrupp där det nya förslaget har, vad vi tolkar, en mycket öppnare definition av vem som kan erbjudas insatsen skyddat boende. Förvaltningen ser det som positivt att exempelvis våldsutsatta som befinner sig i prostitution och/eller människohandel kan erbjudas denna insats men ser problem med exempelvis avhoppare från kriminella nätverk. Förvaltningens bedömning är att avhoppare är en grupp som ökar, något vi kan se i den egen verksamhet. Att arbeta med våld i nära relation och avhoppare kräver helt olika kompetens och det är därför förvaltningens uppfattning att detta är en fråga som måste utredas ytterligare. Det bör dessutom tydliggöras att olika målgrupper ej kan erbjudas samma skyddade boende då tillstånd ges att starta en verksamhet.

I frågan gällande umgänge och hemlighållande av vistelseort anser förvaltningens att det är av största vikt att umgänget med den våldsutövande föräldern ska kunna begränsas samt att det ska vara möjligt att hemlighålla vistelseort för den samme och välkomnar därför denna skrivelse. Förvaltningen vill dock påpeka att detta i stort sett kommer att gälla för alla de barn vi placerar i skyddat boende då i stort sett alla uppfyller de kriterier lagstiftaren satt upp för detta. Förvaltningen ser därför en stor sannolikhet till ökad arbetsbelastning i samband med överklagande av dessa beslut. Förvaltningen ser även att detta kan leda till en ökad oro för såväl barnet som dess närstående då beslutet inte bara ska vara möjligt att överklaga utan även ska vara tidsbestämt och ska övervägas var tredje månad. Att vistelseorten är sekretesskyddad är av stor vikt för både barnet och den skyddade vårdnadshavaren varför även den skyddade vårdnadshavarens situation måste vägas in om placeringsorten ska vara skyddad. Förvaltningen ser en stor oro för de barn vars umgänge inte begränsas och som därför riskerar att oavsiktligt röja sin skyddade förälder. Förvaltningens bedömning är dessutom att det finns stora risker om ett omedelbart beslut hävs och barnet måste flytta tillbaka till den våldsutövande föräldern. Barnet riskerar då att utsättas för våld samt det är då en fara att barnet kan röja den våldsutsatta föräldern. Risken är även att den våldsutsatta föräldern återvänder till den våldsutövande föräldern med barnet om ett omedelbart beslut hävs och då utsätts för ytterligare våld.

Vidare bedömer förvaltningen att det är ett problem att ett barn endast ska kunna placeras tillsammans med en vårdnadshavare. En familj kan idag se ut på många sätt och andra personer än vårdnadshavaren kan utgöra en trygghet för barnet. Som förslaget ser ut idag befarar vi att barn kan tvingas stanna kvar med en våldsutövande vårdnadshavare när styvförälder och styvsyskon lämnar hemmet. För att barnet ska få sin rätt till stöd och skydd bör det avgöras i varje enskilt ärende vem barnet ska placeras med.

Utöver detta anser förvaltningen att frågan om vem som har ansvar för barnet under placeringstiden i skyddat boende inte är klarlagt. Under placeringstiden ska socialnämnden noga följa vården av barnet/barnen på samma vis som idag görs vid en placering i exempelvis familjehem eller på HVB. Här är det förvaltningens uppfattning att det i förslaget inte är tydligt var gränserna går för de olika parternas ansvar. Förvaltningen befarar att det kan påverka föräldrarnas och barnets relation att socialnämnden har ansvar för barnet samtidigt som placeringens grund ej handlar om föräldraförmåga, utan det oftast handlar om fullt fungerande vårdnadshavare som placeras utifrån att de, och ibland även barnet/barnen, utsatts för våld av en närstående.

Gällande hedersrelaterat våld och förtryck önskar förvaltningen vidare vägledning eftersom dessa ärenden ofta innebär större grupper av våldsutövare och socialtjänstens möjlighet att utreda och kartlägga i ärendet försvåras av detta. Förvaltningen bedömer dessutom att det kan finnas risk att ett barn får stanna kvar hos en våldsutövande förälder då barn i en syskonskara kan komma att bedömas olika eftersom varje barn ska bedömas individuellt. Störst risk ser förvaltningen i ärenden med hedersrelaterat våld och för målgruppen pojkar i yngre tonåren.

Vidare anser förvaltningen att frågan om möjligheten att ta ut avgift vid placering i skyddat boende behöver förtydligas. Som det är formulerat på sidan 63 (4.2.5) blir det oklart huruvida en avgift är möjlig att tas ut från den våldsutsatta för dennes placering eller om incitamentet att den våldsutsattas ekonomi inte får påverkas av våldsutsattheten väger tyngre.

Till sist ser förvaltningen en oro för vad reformen kring skyddat boende kan ha för påverkan på det goda samarbete kommunen idag har med den lokala kvinnojouren och om det kommer att finnas möjlighet att fortsätta arbeta tillsammans inom ramarna för det idéburna offentliga partnerskap (IOP) vi idag formulerat vår samverkan i och som kommunen ser att det är av största vikt att behålla. Förvaltningens uppfattning är att formuleringarna kring krav på upphandling ex på s 66 (avsnitt 4.3.1) och s 75 inte är tillräckligt tydliga gällande detta.

Lagrådsremissens övriga förslag

Arbete och välfärdsförvaltningen har inga synpunkter på övriga förslag i lagrådsremissen.